

αθηνόγραμμα

5-12 ΜΑΪΟΥ '05 ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' #260 ΚΑΘΕ ΠΕΜΠΤΗ ΜΕ 7+1 ΗΜΕΡΕΣ

ΑΠΛΗ ΕΚΔΟΣΗ (ΧΩΡΙΣ ΤΟΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ GUIDE 2005) € 1,50

PLANTU

ο σκιτσογράφος της Monde μιλάει στο Μέγαρο
για το χιούμορ και την πολιτική
(και υπογράφει το εξώφυλλό μας)

PREVIEW ΟΙ ΣΥΝΑΥΛΙΕΣ ΤΟΥ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΟΥ
HOT SUMMER LIVE!

ΠΙΤΕΡ ΜΠΡΟΥΚ - ΜΙΣΕΛ ΠΙΚΟΛΙ
ΕΝΑΣ ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ ΤΣΕΧΟΦ

- Είστε υπέρ ή κατά της μαντίλας;
- Χμμ... Εξαρτάται!

PLANTU

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΣΚΙΤΣΟΥ

Το πολιτικοποιημένο σκίτσο επιλέγει αυτή τη φορά το Megaron Plus για να συνεχίσει τις παράπλευρες με τη μουσική δραστηριότητές του. Εκεί που το χιούμορ συνάδει με την κριτική, εκεί που τα κακώς κείμενα γίνονται αντικείμενα χαριτωμένης αποδόμησης, εκεί που η φαντασία απογυμνώνει την πραγματικότητα με όπλο την πένα, ο Γάλλος Plantu της Monde συναντά τους δικούς μας Κυρ και Κώστα Μητρόπουλο λεκτικά και γραφικά. Με μια διάλεξη (16/5) και μια έκθεση που ξεκινάει την ίδια μέρα, στο Μέγαρο Μουσικής.

από την **Αντζελα Σταματιάδου**

Tον monsieur Plantu τον πρωτογνώρισα το 1984 μέσω του «Pas Nette la Planète» («Ο Πλανήτης δεν είναι Καθαρός»), μιας συλλογής σκίτσων που εκδόθηκαν σε συνεργασία με τη Monde: αναμέτρηση Δύσης (ΗΠΑ) και Ανατολής (ΕΣΣΔ), αιωρούμενη απειλή των πυρηνικών, εισβολή του Ισραήλ στο Λίβανο, ο Χομεϊνί και οι μουλάδες κι ένας πολύπαθος Τρίτος Κόσμος -ο ξεχασμένος πλανήτης- γεμάτος χρέη συνέθεταν (τότε) τη θεματολογία του. Μεγάλη η δυναμική της εικόνας: θυμάμαι ακόμη το «θείο Σαμ» να κρατάει αγκαλιά ένα Λατινοαμερικάνο και με το ίδιο χέρι να τον σημαδεύει με ένα πιστόλι (με την επιγραφή «χρέη») την ώρα που στο «πολιτισμένο» συμπονετικό μάτι του κυλάει ένα δάκρυ.

Οι εξελίξεις συνέχισαν να «τρέχουν», κατά την προσφιλή δημοσιογραφική έκφραση, οπότε εξακολούθησε και η σκιτσογραφική (από)κάλυψη διά χειρός

Plantu, που επανήλθε στη Μαύρη Ήπειρο θέτοντας το ζήτημα του AIDS, για να σχολιάσει το Μάαστριχτ, τον πόλεμο του Κόλπου, την επέλαση του αυτοματισμού και της κοινωνίας των δικτύων κι άλλα global/local θέματα του κοινωνικοπολιτικού. Ο Jean Plantureux, που ξεκίνησε την καριέρα του στο Παρίσι -το πρώτο του σχέδιο που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα Le Monde το 1972 είχε θέμα του τον πόλεμο του Βιετνάμ- προσέθεσε την προσωπική του πινελιά στη Monde Diplomatique, τη Phosphore, την Express, για να έρθουν και οι διακρίσεις: βραβείο Mumm, βραβείο Μαύρου Χιούμορ, το ισπανικό Gat Perich. Αυτός, εν συντομία, είναι ο άνθρωπος που θα μιλήσει για το χιούμορ, την πολιτική (και προφανώς τη μεταξύ τους σύζευξη στον «τόπο» της γελοιογραφίας) αλλά και τη δεοντολογία στο Φουαγιέ Μουσών του Μεγάρου Μουσικής στις 16 Μαΐου, όπου μάλιστα θα συνομιλήσει

με τον Κυρ (Γιάννη Κυριακόπουλο) και τον Κώστα Μητρόπουλο. Τα αποτυπωμένα σε χαρτί σχόλιά τους, πάλι, θα έχουμε την ευκαιρία να τα συναντήσουμε στην κοινή τους έκθεση, που διοργανώνεται στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του Megaron Plus; η οποία θα περιλαμβάνει 40 γελοιογραφίες και κάποια γλυπτά του Plantu, 8 ταινίες που παρουσιάζουν τον τρόπο που δουλεύει, 15 γελοιογραφίες του Κυρ και 15 του Κώστα Μητρόπουλου. Ήρωες και αντιήρωες μιας συστηματικής γελοιογραφίας, οι έντονα εκφραστικές φιγούρες του Plantu, τα απορημένα μπροστά στην ελληνική επικαιρότητα ανθρωπότητα του Κυρ (γριούλες, ψηφοφόροι, παραθεριστές, τηλεορασομανείς) και οι αποτυπώσεις της ελληνικής σύγχρονης εποχής του Μητρόπουλου -από τους γραφικούς παππούδες ως τα προχωρημένα «άγρια μωρά»- σκιαγραφούν τη χαριτωμένη παράνοια της καθημερινότητας - τόσο σε μικροκοσμικές όσο και

σε μακροκοσμικές λογικές. «Σκανταλιάρικοι» καλλιτέχνες οι ίδιοι, οι σκιτσογράφοι σκανδαλίζουν (ενίοτε με προσπάθειες φίμωσης - βλέπε Γκέρχαρντ Χάντερερ στα ελληνικά δικαστήρια). Πράγμα που σημαίνει ότι δουλεύει η συνταγή. Και το πολιτικοποιημένο σκίτσο ως τρόπος έκφρασης κερδίζει κατά περιπτώσεις στα σημεία μέχρι και εκείνη την «ιερή» δημοσιογραφία. Γιατί «συμπυκνώνει». Νοήματα και νοσήματα. Και γιατί μπορεί να άρει ακόμη και τον περιορισμό της γλώσσας: ακόμη κι όταν είναι βουβό, το σκίτσο μιλάει και μιλάει ακόμη κι όταν ο πλανήτης παραμένει συλλήβδην άλαλος μπροστά στα γεγονότα.

INFO Η είσοδος για τη διάλεξη είναι ελεύθερη, με δελτία προτεραιότητας που μπορείτε να προμηθευτείτε μία ώρα νωρίτερα (6:00 μ.μ.) από τη νέα είσοδο του MMA. Σε περίπτωση που η προσέλευση είναι μεγάλη, θα διατίθενται από τις 5:30 μ.μ. Η έκθεση είναι ανοιχτή καθημερινά 10:00-18:00, έως τις 23/5.

Για να μη μένετε θεατές στα γεγονότα

Συνέντευξη

«Η δημιουργία ενός σκίτσου είναι πολιτική πράξη»

Της ΝΑΤΑΛΙΑ ΧΑΤΖΗΑΝΤΩΝΙΟΥ

Αμχανία. Ο Γάλλος φρουρός της γαλλικής πρεσβείας περιμένει να του πούμε με ποιον έχουμε ραντε-βού. Με τον «κυριο Jean Plantureux». Τζιφός. «Με τον Plantu», του λέμε και συνεννοούμαστε. Ως Πλαντι γνώρισε πρώτα η Γαλλία από τις σελίδες της «Monde» και αργότερα η από αυτές της «Monde diplomatique» ή του «Express» τον σκίτσογράφου που θα έβριζε το 1992, ένα χρόνο πριν από την (ναυαγισμένη για) συμφωνία του Οσλο, τον Αραφάτ και τον Σίμον Πέρες να συνυπογράφουν το σκίτσο του με την ισραηλινή και την παλαιστινιακή σημαία να κυματίζουν δίπλα δίπλα.

Από τους διασημότερους Ευρωπαίους σκίτσογράφους, «παρών» με το πενάκι του εδώ και 30 χρόνια στα σημαντικότερα γεγονότα της σύγχρονης πολιτικής ιστορίας, ο 54χρονος, πολυβραβευμένος Plantu επισκέπτεται για πολλοστή φορά την Ελλάδα, για πρώτη φορά την Αθήνα, για να δώσει, ενταγμένος στις εκδηλώσεις του Μεγαρόν Plus, μια διαλέξη, τη Δευτέρα στην αίθουσα «Αλεξάνδρα Τριάντη» του Μεγαρόν Μουσικής, για το χιούμορ, την πολιτική και τη δεοντολογία και να ανταλλάξει απόψεις με τον ΚΥΡ της «Ελευθεροτυπίας» και τον Κώστα Μητρόπουλο των «Νέων».

Σκίτσο και των τριών τους θα εκτιθενται στο Φεστιβάλ των Μουσών του Μεγαρόν Μουσικής μέχρι τις 23 Μαΐου.
– Παιρνετε μέρος σε μια «σοβαρή συζήτηση για το χιούμορ». Το χιούμορ είναι μια σοβαρή υπόθεση;
 «Αρχικά να καταλάβω ότι ο σκίτσογράφος είναι καλλιτέχνης και δημοσιογράφος. Αυτό σημαίνει ότι κάποια στιγμή μέσα στη μέρα καλείται να βάλει στην ακρη το δημοσιογραφικό μέρος του σκίτσου, να σοβαρευτεί και να πει “πρόσοχη”.

Είμαι εδώ για να πω τα πράγματα με το όνομά τους”. Εγώ συναντώ κατά καιρούς μερικούς πολιτικούς. Όταν βρίσκονται όμως μπροστά στο χαρτί μου, ξεχνάω κι αυτούς και το θέμα της ευγένειας. Το μόνο που θυμάμαι είναι ότι θέλω να τους τραβήξω λίγο το αυτί και να κάνω τον αναγνώστη να σκεφτεί. Για να ξεχάσω και να μην αυτολογοκριθώ, πρέπει να χαλαρώσω. Και μετά έρχεται εκείνη η στιγμή που απολαμβάνω, ο,τι κάνω και που μπορώ να κάνω ουδέποτε. Αργότερα αυτό το “ουδέποτε” θα το δει ο διευθυντής συνταξης και ίσως και να μου πει “πρόσεξε” ή “αυτο δεν νομίζω ότι μπορούμε να το δημοσιεύσουμε”».

Επιτρεπτό και απαγορευμένο

– Κάνετε τολμηρά σκίτσα. Το 2000 π.χ. στη διάρκεια μιας τηλεοπτικής συζήτησης στο κρατικό «France 2» κάνατε το σκίτσο του Σιράκ να βιάζει παρά φτώχη τη Μαριάν της γαλλικής δημοκρατίας...

«Υπήρξε τότε μια μικρή πολεμική εναντίον μου. Αλλά θεωρώ ότι ο σκίτσογράφος οφείλει κάποτε να κινείται στις παρυφές μιας τέτοιας πολεμικής. Το “τολμηρό” εξαρτάται κι από πολλά άλλα πράγματα. Π.χ. εκάνα ένα σκίτσο όταν συζητήσαν το θέμα της μουσουλμανικής μαντιλάς...»

«Στη Γαλλία δεν υπήρξε κανένα πρόβλημα. Λίγο αργότερα επισκεφτήκα την Αίγυπτο για μια έκθεση με σκίτσα μου. Μια αιγυπτιακή εφημερίδα δημοσίευσε κάποια από αυτά, τολμώντας να βάλει το συγκεκριμένο σκίτσο στο πρωτοεξλιδο της. Την επομένη μέρα έγινε αναρπαστό. Και βέβαια υπήρξαν αντιδράσεις... Παρ’ όλα αυτά, έμενα μου άρεσε ένα σκίτσο να είναι στα όρια του επιτρεπτού και του απαγορευμένου αλλά και λίγο μετέωρο».

– Το χιούμορ μπορεί να είναι πολιτική πράξη;

«Ναι. Όπως μπορεί να εκφράζει και πολιτική άποψη ή να είναι ένα είδος ευέλκτου βασικού άρθρου. Βέβαια, μια γοητευτική πλευρά της δημιουργίας ε-

Ε-Μ. ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ

«Μου άρεσε ένα σκίτσο να είναι μετέωρο μετά από το επιτρεπτό και του απαγορευμένου... Λέει ο Γάλλος σκίτσογράφος Πλαντι

νός σκίτσου είναι ότι υπάρχουν κάποιες λεπτομέρειες του που εκ των υστέρων συνειδητοποιεί κανείς ότι τις σχεδίασε ασυνείδητα. Θυμάμαι, στην Αίγυπτο πάλι, εκάνα μια ομίλια και στο κοινό ήταν και αρκετές γυναίκες, όλες καλυμμένες. Τους έδειξα το σχέδιό μου αυτό με τη μουσουλμανική μαντίλα και μια από αυτές με ρώτησε γιατί έχω σχεδιάσει ένα δακρυ να τρέχει από τα μάτια της μουσουλμάνου. Εγινε ένας εξαιρετικά ενδιαφέρον διάλογο για το τι μπορεί να σημαίνει αυτό το δακρυ που είχα σχεδιάσει ασυνείδητα. Η δημιουργία ενός σκίτσου είναι λοιπόν πολιτική πράξη, πολιτική πράξη, όμως, είναι και ο σχολιασμός ενός σκίτσου».

«Γίνεσαι κακός»

– Τι ρόλο παίζει η πολιτική τοποθέτηση ενός σκίτσογράφου; Ένας συντηρητικός, δεξιός σκίτσογράφος είναι ποτέ δυνατόν να ‘χει τα ίδια αινιμακλαστικά με έναν αριστερό;

«Εγώ ψηφίζω Αριστερά. Οφείλω όμως να απογοητεύω εξίσου τους αριστερούς, ώστε να μη σκεφτούν ποτέ “α, μπορούμε να βασιστούμε στον Πλαντι που είναι μαζί μας”. Να κάτι που με χαροποιεί: δύο σημαντικοί Γάλλοι πολιτικοί μου ζήτησαν, εν όψει του δημοψηφισματος για το Ευρωσυντάγμα, να τους κάνω από μια αφίσσα. Ο ένας είναι υπέρ του “Ναι”, ο άλλος υπέρ του “Όχι”. Αρνήθηκα και σίλος τους. Αλλά χάρηκα που απευθύνθηκαν και οι

δύο σ’ εμένα. Βέβαια, αυτό μπορεί να σημαίνει και ότι θεωρούν ότι είμαι “ευπροσάρμοστος”. Δεν είμαι, σας διαβεβαιώ. Ένα δημοψήφισμα όμως είναι μια δημοκρατική διαδικασία. Τι σεβόμαι και θεωρώ ότι και οι δύο πλευρές έχουν εξαιρετικά ενδιαφέροντα επιχειρήματα να προτάξουν. Μου έχει τύχει να μου τηλεφωνήσουν τη μια μέρα αναγνώστες, που με ρώτησαν γιατί απεχθάνομαι όσους είναι υπέρ του “Ναι” και την επόμενη επομένη μέρα άλλοι να με ρωτούν γιατί απεχθάνομαι όσους είναι υπέρ του “Όχι”. Σε άλλες περιπτώσεις, όπως για την αμερικανική επέμβαση στο Ιράκ, πήρα εξαιρετική σαφή θέση κατά των ΗΠΑ».

– Στο δημοψήφισμα τι θα ψηφίσετε;
 «Θα ψηφίσω “ναι”. Το αποφάσισα πριν από 2 μέρες. Αλλά πιστεύω με, το σκεφτόμουν μέρες και μέρες».

– Ένας σκίτσογράφος πρέπει να είναι εξαιρετικά αποφασισμένος να εννοεί;

«Μου είναι αδιάφορο αν εννοκλώ έναν πολιτικό στον οποίο ασκώ κριτική. Στενοχωριέμαι όταν εννοκλώ κάποιον ή κάποιους από μια αβεβότητα - μου έχει συμβεί κι έχω ζητήσει συγγνώμη. Όχι βέβαιως από πολιτικούς. Τον τελευταίο καιρό έχω π.χ. ασχοληθεί πολύ με τον Λοράν Φαμπιόν. Σεβόμαι το όνομά του, αλλά όχι και την πολιτική του επιλογή να ηγηθεί της εκοφάρτησης του “Όχι”, γιατί θεωρώ η επιλογή του υποκινείται

«Βρίσκω εξαιρετικά ενδιαφέρον να συζητώ με σκίτσογράφους του Τύπου για την εμπειρία τους, όπως θα κάνει κι εδώ με τον ΚΥΡ και τον Κώστα Μητρόπουλο», λέει ο Πλαντι

«...ου είναι πολιτική πράξη»

Πριν από το Οαλό, όταν Αραφάτ και Πέρες συνυπέγραψαν (το σκίτσο του Πλαντί)...

από προσωπικές πολιτικές φιλοδοξίες για τη γαλλική προεδρία. Σε ένα από τα σκίτσα μου, λοιπόν, τον σχεδίασα με ρόμπα στο κρεβάτι και όρθιος μπροστά του ένας φίλος του, σοσιαλιστής κι αυτός, να τον ρωτά «Λοράν, θυμάσαι; Υπήρχε Αριστερά πριν. Θυμάσαι; Υπήρχε Ευρώπη και ήσουν υπέρ της». Ε, λοιπόν, μ' αυτό θυμώσαν ακόμη και στενοί μου φίλοι. «Γίνεσαι κακός», μου είπαν. Δεν σταμάτησα φυσικά».

Για τα ταμπού

– Υπάρχουν ωστόσο και πολιτικοί με χιούμορ. Γνωρίσατε κάποιον;

«Τον Σιράκ. Μου έχει γράψει μάλιστα συχνά πόσο λατρεύει τον εαυτό του στα σκίτσα μου. Μου ζήτησε όμως κομπιά να αποφεύγω μια σταγόνα σάλιου που ζωγράφιζα πάντα να πετιέται από το στόμα του, δίνοντας έμφαση στην επιθετικότητα του».

– Το σκίτσο είναι ένα είδος δημοσιογραφίας κάποτε πολύ πιο εύστοχο από ένα γραπτό οχόλιο;

«Πιο συγκεκριμένο. Μου λένε συχνά ότι ένα σκίτσο μου μπορεί να αντικαταστήσει το κεντρικό άρθρο της εφημερίδας. Το θεωρώ υπερβολικό. Σ' ένα άρθρο υπάρχει η δυνατότητα να προσεγγίσεις ένα θέμα φωτίζοντας πολλές και διαφορετικές πτυχές. Εγώ θα πάρω μόνο μία πτυχή και θα τη φωτίσω με έναν τεράστιο προβολέα. Υστερα ένα άρθρο προσπαθεί να είναι αντικειμενικό, ενώ εγώ όχι. Ξέρω εκ των προτέρων ότι η δουλειά μου είναι απολύτως υποκειμενική. Ακόμη κι όταν ο διευθυντής μου μου λέει ότι είμαι κακόποτος έχει δικιο: πιστεύω ότι η ίδια η καρικατούρα δηλώνει την κακοποτία της».

– «Κακοποτία» και ευαισθησία: σας ενδιέφερε πάντα ο κόσμος και τα μεγάλα γεγονότα της σύγχρονης Ιστορίας. Από τη Μέση Ανατολή έως το AIDS...

«Μ' ενδιαφέρει κυρίως η ελευθερία της έκφρασης. Βρίσκω εξαιρετικά ενδιαφέρον να συζητώ με σκίτσογράφους του Τύπου για την εμπειρία τους, όπως θα κάνω κι εδώ με τον ΚΥΡ και τον Μπρόπουλο. Με ενδιαφέρει να μάθω μέχρι πού

Σκίτσο του Πλαντί που δημοσιεύτηκε σε αιγυπτιακή εφημερίδα!

μπορούμε να πάμε στην Ελλάδα, ποια είναι τα ταμπού σας κ.λπ. Κάθε χώρα έχει ταμπού, και φυσικά έχουμε κι εμείς στη Γαλλία. Αλλά ό,τι είναι ταμπού για τη μία χώρα δεν είναι απαραίτητος για την άλλη. Τη μέρα π.χ. που ο Ράτσιγκερ χρίστηκε νέος Πάπας, βρισκόμουν στο Ρίο, στα γραφεία της «Ο Γκλόμπο». Ένας σκίτσογράφος παίρνει τη φωτογραφία του Ράτσιγκερ και τον σχεδιάζει με ναζιστικές μπότες. «Μα είσαι τρελός!», του λέω. Ο ίδιος είχε σκισοάρει τον Ιωάννη Παύλο ημιθανή, να ακουμπά σε ένα παράθυρο και να λέει: «Επιτέλους, ω!». Εγώ δεν θα το έκανα, αλλά με ενδιαφέρει να ανακαλύψω τι σκεφτόταν όταν έκανε αυτό το σκίτσο ή τι είναι αυτό που εμποδίζει εμένα να συλλάβω κάτι ανάλογο».

– Άλλες περιπτώσεις διαφορών στα ταμπού;

«Στη Βραζιλία πάλι, είδα ένα εξαιρετικό σκίτσο με τον πρώην πρόεδρό τους στην τουαλέτα, να χρησιμοποιεί χαρτί με τη σημαία της χώρας. Εγώ που ασκώ έντονη κριτική στον Σιράκ, δεν θα μπορούσα να κάνω αυτό το σκίτσο. Θυμάμαι, επίσης, όταν στη Ραμάλα γνώρισα Παλαιστίνιους σκίτσογράφους που ζούσαν εκεί, αλλά ασκούσαν έντονη κριτική στις παλαιστινιακές αρχές. Το εντυπωσιακότερο ήταν μια νεαρή σκίτσογράφος που γνώρισα στη Γάζα: κυκλοφορούσε με τη μαντίλα, ήταν μέλος της Χαμάς και όμως έκανε σκίτσα που ασκούσαν εξίσου έντονη κριτική στον Σαρόν αλλά και στους Παλαιστίνιους. Έχουμε και στερεότυπα: στην Αίγυπτο ήταν όλοι πεπεισμένοι ότι οι Ισραηλινοί σκίτσογράφοι αποφεύγουν να κάνουν σκίτσα εναντίον του Σαρόν. Τεράστιο λάθος!».

– Υπάρχει εθνική παράδοση στο σκίτσο ή πρόκειται για μια παγκόσμια γλώσσα;

«Είναι μια παγκόσμια γλώσσα. Στη Γαλλία, βέβαια, έχουμε και τεράστια παράδοση ξεκινώντας από τον Ντομιέ (19ος αιώνας), ο οποίος επηρέασε καθοριστικά την τέχνη μας. Ξέρετε, απογοητεύομαι που η γλώσσα του σκίτσου δεν χρησιμοποιείται σήμερα περισσότερο. »Χρησιμοποιείται κάπως σαν τη μουσική στο σχολείο, όπου ένα παιδί μαθαίνει ότι καλή είναι η μουσική, αλλά τα Μαθηματικά και η Πληροφορική είναι απαραίτητα. Δεν μαθαίνει ότι το σκίτσο ή η μουσική έχουν και πολιτική δύναμη. Θυμάμαι κάποια χρόνια πριν από την ισχύ της μουσικής του Μίκη Θεοδωράκη. Ήταν ένα πολιτικό μήνυμα από

μόνη της και πηγή ελπίδας και για εμάς. Το ίδιο ισχύει και στο θέατρο, που εφευρέθηκε για να ενοχλεί. Και όμως, η τελευταία πολιτική πράξη του θεάτρου που μπορώ να θυμηθώ την τελευταία 20ετία ήταν όταν ματαιώθηκε το Φεστιβάλ της Αθηνών».

– Γνωρίσατε σημαντικές πολιτικές προσωπικότητες: τον Αραφάτ, που μάλιστα συμπλήρωσε ο ίδιος σ' ένα σκίτσο σας το αστέρι του Δαβίδ, την παλαιστινιακή σημαία ή τον Σίμον Πέρες.

«Είναι στιγμές προνομιούχες και τυχαίες. Συνάντησα για πρώτη φορά τον Αραφάτ στην Τυννσία, όπου βρισκόμουν για μια έκθεση. Είχε ζητήσει ο ίδιος να με γνωρίσει. Τρεις εβδομάδες αργότερα επέστρεψα στην Τυννσία με ένα τηλεοπτικό συνεργείο και τότε κάναμε σκίτσα μαζί. Τον ξαναείδα στη Ραμάλα λίγο πριν πεθάνει».

– Έχετε ζητήσει κι από άλλες πολιτικές προσωπικότητες να σχεδιάσουν κάτι;

«Ναι, και με ενδιαφέρει πάρα πολύ να τους το ζητώ. Ο λόγος των πολιτικών είναι ξύλινος. Όταν όμως τους ζητώ να σχεδιάσουν κάτι, ξεχνιούνται και «λένε» ουσιαστικά πράγματα. Δεν είναι πολύς καιρός που συνάντησα τον Κόφι Ανάν. Συζητήσαμε για τον Μπους και του έδειξα ένα σκίτσο μου, με τον Σαντάμ να κατασκευάζει σε εργοστασιακή αλυσίδα υποδημένα χημικά και δίπλα τον Μπους σε μια ανάλογη αλυσίδα να κατασκευάζει μικρούς Μπιν Λάντεν. «Συμβαίνει ακριβώς αυτό», μου είπε ο Ανάν. Όταν αργότερα έφτασαν οι κάμερες, προσπάθησα να τον κάνω να επαναλάβει ό,τι είχε πει. Αρνήθηκε...».

Η διάλεξη Ζαν Πλαντί στο Megaron Plus

Στους πολιτικούς με αγάπη

Θα μπορούσε να είναι και σειρά κινουμένων σχεδίων η χθεσινή διάλεξη του Ζαν Πλαντί στο Megaron (Plus). Ουδείς γλίτωσε από το πενάκι του διάσημου σκιτσογράφου της «Monde», που επέδειξε και γνήσιο ταλέντο σόου-μαν: από τον συντονιστή της ομιλίας, δημοσιογράφο Θανάση Λάλα, που βρέθηκε εγκατεστημένος σε ένα ερμηονήσι με μόνο εφόδιο τα κόκκινα γυαλιά του, μέχρι τις μέγες και την έμπρακτη απόδειξη της ουσιάς τους συμβολής τους στο πολιτικό σκίτσο.

Λιγότερο... κινητικοί επισημνών, αλλά εξίσου εύστοχοι επί χάρτου, ο Κώστας Μπιρόπουλος των «Νέων» και ο δικός μας ΚΥΡ τοποθετήθηκαν ως προς το νόημα της πολιτικής γελοιογραφίας. Και εξύμνησαν με τον τρόπο τους τον καθ' ύλην αρμόδιο πρωταγωνιστή της δουλειάς τους, τον Έλληνα πολιτικό.

Προηγήθηκε η μίνι διάλεξη-σόου του Πλαντί, ύστερα από μια σύντομη εισαγωγή του κ. Λάλα για τη βασική διαφορά του χιούμορ από τη σάτιρα: το πρώτο στρέφεται και εναντίον του φορέα του, γνωστή διαπίστωση που ο Πλαντί φρόντισε αμέσως να αποδείξει και εμπράκτως.

Σκιτσοποίησε την καθημερινότητά του: στο χείλος ενός γκρεμού, με τον αρχισυντάκτη να τον σπρώχνει στην άβυσσο του θάνατος που επιλέγει η «Μοντ» ως κεντρικό της. Στα τρία τέταρ-

Ο Ζαν Πλαντί στο βήμα και κάτω ένα από τα γλυπτά του

ΕΛ. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΟΥ

τα της πτώσης στο κενό ο σκιτσογράφος οφείλει να βρει 4-5 εκδοχές-αλεξίπτωτα για να σωθεί ο ίδιος και να επιλεγεί το ένο. Η κανένα...

Όταν π.χ. ο Πλαντί σκιτσοποίησε την έξοδο του Νέλσον Μαντέλα από τη φυλακή έπειτα από 27 χρόνια, φρόντισε να βάλει στο «μπαλονάκι» των σκέψεων του Νοτιοαφρικανού ηγετή το απλό, ανθρώπινο και ποιητικό «θέλω να κάνω έρωτα». Το σκίτσο απορρίφθηκε από την αρχισυνταξία.

Σε άλλη περίπτωση ισχύει η

αυτολογοκρισία, όπως π.χ. όταν ο Πλαντί σχεδίασε στο ίδιο κρεββατι τους παραλλήλως ασθενείς τότε Γέλτσιν και Πάπα Ιωάννη-Παύλο ΙΙ για ένα κυριακάτικο σκίτσο και το απέσυρε για να μην ερεθιστούν τα κυριακάτικα θρησκευτικά αισθήματα.

Ανάμεσα στα σχεδιάσματα ή στην επίδειξη παλαιότερων σκίτσων ο ίδιος φρόντιζε βεβαίως να σχολιάζει. «Ένα σκίτσο λέει κάτι, η δημοσίευσή του κάτι άλλο, το σκόλιο ενός αναγνώστη κάτι άλλο». «Αν έχουν απορριφθεί στη "Μοντ" σκίτσα που που στη "Λιμπερασισόν" θα δημοσιεύονταν; Οχι. Γιατί με την εφημερίδα μου αισθάνομαι παντρεμένος. Αν η γυναίκα μου γκρινιάζει μια μέρα, δεν σκέφτομαι να πάω με άλλη...». Και παρ' όλα αυτά, «ε, να! Σκέφτικα συχνά να χωρίσω τη "Μοντ"...».

Τα σχόλια Μπιρόπουλου και

ΚΥΡ για τη συνάντηση των τριών τους ήταν καθ' αρχήν σχεδιαστικά. Με σύνθημα δανεισμένο από τη «Μασσαλιώτιδα» («Allons Enfants de la caricature»), του πρώτου, με ελαφρώς παραλλαγμένο το τρίπτυχο της Γαλλικής Επανάστασης («Χαβαλέ, Φρατερνιτέ, Λιμπερτέ»), του δεύτερου.

Χαβαλέ και ιερτζελέ διεκδικούσε για το επάγγελμα και την τέχνη του ο Κώστας Μπιρόπουλος. «Η πολιτική γελοιογραφία είναι προϊόν της πλαγιόμετωπικής σύγκρουσης μεταξύ πολιτικής και δεοντολογίας», επισήμανε, μνημονεύοντας και τον Κωνσταντίνο Καραμανλή που του είχε κάποτε επιτεθεί. «Οι σκιτσογράφοι δεν βοηθάτε το έθνος», του 'χε πει τότε. Το αμφισβήτησε ο Μπιρόπουλος τώρα: «Σηπλιτεύοντας μη θεμιτές επιλογές κάνουμε το αντίθετο».

«Το πιο ρομαχικό επάγγελμα στον κόσμο που δεν έχει πλατεία, ορχήστρα, εξέδρα ή "παράθυρα" είναι αυτό που εξασκεί ο ΚΥΡ. Χθες εξάσκησε για μία ακόμα φορά και το χιούμορ του: ευχαρίστησε ξανά και ξανά τη «φυσιογνωμία που στήριξε την ελληνική γελοιογραφία, τον μεγάλο προστάτη των γελοιογράφων, τον Έλληνα πολιτικό».

• Εκθέση με σκίτσα των Πλαντί, Κώστα Μπιρόπουλου και ΚΥΡ θα φιλοξενηθεί στο φουαγιέ των Μουσών του Μεγάρου Μουσικής έως και τις 23 Μαΐου.

NATAΛI XATZHANTONIOY